

Skog Alnarp

Guld för älgforskning

Hon har tittat på oändligt mycket älgfilm och i Alnarps frysboxar har Annika Felton delat av 500 älgar. Det har gett resultat och nu tilldelas hon utmärkelsen Guldkvisten.

Ett av flera resultat av hennes forskning visar att älgar eftersträvar en balanserad kost, och om de inte lyckas kan konsekvenserna bli låga vikter.

Får de för mycket snabba kolhydrater vill djuren kompensera sötsakerna genom att äta mer kvistar. Stödutfodring med rotfrukter kan, tvärt emot avsikten, därför bidra till ökat bete på barrträden.

Hon har också visat betydelsen av rönn, asp, sälg och ek i landskapet. De högt eftertraktade lövträden brukar med ett begrepp kallas RASE.

ANNIKA Felton kom till SLU/Alnarp år 2010 efter att ha disputerat i Australien på en avhandling om spindelapor i Boliviens regnskog.

Hon bytte därmed tropisk skogsskötsel mot skandinavisk och gick från apor till älgar.

I ett första större försök kartlades matvanorna hos älgarna på Skånes djurpark. Utöver kosten av fiberrika sälgkvistar erbjöds djuren två sorters foder; pellets med mycket energi (kolhydrater) och pellets med mycket protein.

Älgarna filmades med fem filmkameror i sju veckor. Därefter ägnade Annika nästan ett år åt att titta på filmer med tjuren Dallas och de andra älgarna.

Bilden som växte fram kullkastade den förhärskade teorin från 1970-talet att älgan

alltid maximerar intaget av energi. I så fall skulle man kunna mätta djuren med mycket energirikt foder, exempelvis genom utfodring med betor eller morötter. Filmerna visade något annat.

När djuren fick välja fritt bestod kosten av en väl avvägd balans mellan protein, energi och fiberrika kvistar.

Fick älgarna endast energirikt foder kompenenserade de med att äta mer kvistar än normalt. Det kan i praktiken innebära ökat bete i ungskogen.

RESULTATEN bekräftades i den fortsatta forskningen som gett många fler resultat.

I projektet "Älgarnas foder och hälsa" engagerades jägarerna för att samla innehåll från magen (våmmen) och flera andra prover från de skjutna älgarna.

– Det blev en fantastisk respons. Vi samarbetade med 50 älgskötselområden. Jägarerna följde våra instruktioner och proverna vällde in. Jag åkte runt, höll föredrag och berättade om arbetet löpande. Det kändes viktigt att göra direkta återkopplingar i stället för att invänta vetenskapliga publiceringar, vilket tar ganska lång tid.

Innehållet i frysboxarna med prover är en guldgruva för forskningen. Bland de senaste resultaten är att man

Annika Felton Foto: Märten Svensson

med hjälp av dna-analys visat att älgar som äter sötsaker (rotfrukter) ena dagen tenderar att äta granskott nästa.

TILL det här kommer flera andra pusselbitar, däribland intervjuer med markägare och analyser av landskapets tillgång på foder, vilket visas med data från riksskogstaxeringen och fjärranalys från luften.

Tillgången på foder påverkas inte minst av hur täta barrskogarna är. I en mörk granskog hämmas bärriset.

I två pågående projekt utvärderas hur skogsskötseln påverkar tillgången och kvaliteten på bärriset som är viktigt foder för allt klövvilt.

DET hela landar i betydelsen av rik tillgång på bra foder för att minska risken för skador på tall i ungskogen.

Inte minst är det då viktigt att värna rönn, asp, sälg och ek.

Dessutom blir djurens hälsa

bättre av en varierad kost.

Forskningen visar att älgpopulationer som har en artrik diet med mycket lövträd, och god tillgång på ungskog, har tyngre kalvar än populationer med artfattig diet och relativt lite ungskog.

– Dessutom har naturligtvis storleken på älgstammen betydelse, men det är ganska komplexa samband.

– Det är inte så enkelt att 10 procent färre älgar ger 10 procent färre betesskador. Vi har två rattar att vrida på, antalet djur och tillgången på foder. För att minska betesskadorna och öka älgstammens vitalitet måste vi hantera bägge rattarna på ett bra sätt, säger Annika Felton

GULDKVISTEN delas ut av Föreningen skogen för värdefulla insatser inom skog och skogsbruk.

Kontakt

Annika Felton, Annika.Felton@slu.se

Redaktör nyhetsbrevet

Pär Fornling: par.fornling@slu.se